

Pleegkind zoekt warm nest

Alle alarmbellen rinkelen. Er dreigt een groot tekort aan pleeggezinnen in Nederland, ook in Limburg. Wervingscampagnes moeten nieuwe pleegouders enthousiast maken om tijdelijk een kind of jongere op te vangen. Een zoektocht naar pleegvaders en -moeders met een oneindig reservoir vol liefde en geduld.

tekst HANNEKE DROHM foto's/illustraties PETER SCHOLS/GEERTJE GROM

Giebelend zitten vijf pubermeiden op de bank, een klein ukkie van een jaar of twee zit erbij op het potje. „Zie ze zitten, onze kippetjes”, glunderen John (51) en Nel (53) Houben in Maastricht. „Daar word je toch blij van!” Een van de meiden is de dochter van John, de andere zijn allemaal pleegkinderen. Hoeveel jongeren ze opvangen? „Dat wisselt”, vertelt Nel. „Pleegkinderen zijn net als vlinders: sommigen blijven tot ze groot zijn en uitvliegen, anderen fladderen al eerder door. Het liefst natuurlijk terug naar de ouders. Want wat er ook gebeurt, zij blijven de papa en mama. Wij veroordelen nooit. Onze instelling is: elk kind is 'geleend', uiteinde-

lijk vertrekt het weer. In het begin - ik ben al 28 jaar pleegouder - was dat heel moeilijk. Je valt in een gat. Maar je leert ermee omgaan.” John en Nel verlenen twee soorten pleegzorg: langdurige, waarbij kinderen voor lange tijd blijven, en crisisopvang. Dat betekent dat een kindje dat acuut uit huis moet, elk moment - dus ook in het weekend of 's avonds - kan worden gebracht. Nel lacht. „Eigenlijk zijn we het hele jaar hoogzwanger, het kan altijd gebeuren dat 'het kindje' komt.” Meestal blijft zo'n kind maar een paar weken en gaat dan terug naar de ouders of naar

een passend pleeggezin waar het langere tijd kan blijven. Angela Beckers van pleegzorgorganisatie Xonar, actief in Zuid-Limburg, legt uit dat er voor elk kind een plan op maat is. „Er zijn duidelijke afspraken met het kind, de ouders en de pleegouders. We staan met z'n allen om een kind heen. Daarbij moet iedereen weten waar hij aan toe is.” John: „Voor ons is dat ook fijn. Je weet wanneer een kind of jongere weggaat en kunt daar naartoe leven. Ze komen meestal schuchter binnen, maar je ziet ze opbloeien. Wij zijn een veilige haven.” „Het is heerlijk om te doen”, vindt Nel. „Als je genoeg plaats in huis hebt en een groot hart, dan is niets fijner dan een kind dat het minder heeft getroffen te laten meeproeven van jouw geluk.”

Groot tekort

Wie de gezellige boel bij John en Nel ziet - ze hebben overigens bewust alleen maar meisjes, een mix zou met rondvlie-

gende puberhormonen vragen om problemen zijn - begrijpt niet waarom er een tekort aan pleegouders is. Waar het 'm precies in zit? Angela Beckers vindt het een moeilijke vraag. Ze vermoedt dat het vooral komt doordat de meeste mensen niet precies weten wat pleegzorg inhoudt. „Onbekend maakt onbemind. Veel mensen weten niet dat iederéén pleegouder kan worden,

TEKORT AAN GEZINNEN

Limburg telt ruim 1000 pleegkinderen. Er zijn twee grote pleegzorgorganisaties: Rubicon in Noord- en Midden-Limburg en Xonar in Zuid-Limburg. Daarnaast is er de William Schrikker Groep, die pleegzorg organiseert voor

bijvoorbeeld ook een alleenstaande of twee vrouwen. En dat je niet per se 24/7 beschikbaar hoeft te zijn, maar ook kunt kiezen voor bijvoorbeeld pleegzorg alleen in de weekenden of vakanties. Kinderen worden ook niet zomaar 'gedropt', er is voortdurend intensieve begeleiding. Dat is belangrijk om te weten. En een vaak onbekend puntje: pleegouders krijgen een vergoeding die

vinden, maar je kunt al bij zijn met één of twee potentiële gezinnen. Jaarlijks hebben we plek nodig voor circa 50 'nieuwe kinderen'. Er gaan zo'n 200 infopakketjes de deur uit, uiteindelijk komt dat gemiddeld 30 nieuwe pleeggezinnen op.”

Niets is fijner dan een kind dat het minder heeft getroffen te laten meeproeven van jouw geluk.

losstaat van het inkomen.”

John weet nog een reden voor het tekort: „Veel mensen maken een denkfout. Ze verwachten dat pleegkinderen kinderen zijn met allerlei gedragsproblemen. Nou, dat is dus écht niet zo. Deze kinderen komen uit een lastige situatie, ze zijn niet zelf lastig. Haal je ze uit die situatie dan zijn het echt schatjes. Ze vragen als ze hier komen vaak zelf om duidelijkheid, om regels.”

Nel: „Het is vooral belangrijk om consequent te zijn. Om ze te leren met twee benen in de maatschappij te staan. Ik heb nog nooit een kind gehad dat niet leuk is. Onze meiden dragen ons op handen en doen alles voor ons, zelfs klusjes als aardappelen schillen.” Annemarie van Kruijssen van Rubicon, de tweede grote pleegzorgorganisatie in Limburg - actief in Noord- en Midden-Limburg - constateert ook een schreeuwend tekort aan gezinnen in de zogeheten bestandspleegzorg. Dat zijn de geworven gezinnen, zoals John en Nel, die kinderen in huis nemen bij wie opvang door familie niet mogelijk is (netwerkpleegzorg). „Het is zorgelijk.

We moeten echt nieuwe manieren zoeken om te werven. Bijvoorbeeld via social media of via de gemeenten, die sinds 2015 verantwoordelijk zijn voor jeugdzorg en dus ook voor pleegzorg.” Van Kruijssen ziet veel geïnteresseerden afhaken na de eerste informatievond. „Wij proberen tijdens zo'n avond zo eerlijk mogelijk te zijn. We krijgen weleens te horen: het lijkt wel of jullie geen pleegouders willen. Dat komt doordat wij niet de hosanna-verhalen vertellen, maar hen juist moeilijke casussen voorhouden. Het is niet hetzelfde als oppassen op kinderen uit de straat, pleegkinderen hebben vaak iets meemaakt en daardoor een trauma of hechtingsproblematiek.” Ze beamt dat veel kinderen goed herstellen als ze eenmaal een veilige

basis hebben. En dat je als pleegouder écht het verschil kunt maken in het leven van een kind. „Wat ik altijd duidelijk probeer te maken, is dat je pleegzorg niet 'effe' doet. Je moet er volledig voor willen gaan. Er moet op een positieve manier een steekje bij je loszitten. Want je hebt niet alleen een groot hart en een groot huis nodig, je moet ook bereid zijn je privéleven voor een groot deel op te geven om voor andermands kind te zorgen. En heel flexibel zijn, er hoort ook contact bij met de ouders van het kind, met de grootouders.”

Opa en oma

Hoe belangrijk het contact met opa en oma is, blijkt wel uit het relaas van Peter (64) en Annie (60) Reemers in Weert. Hun kleinkinderen Jayden (9) en Jermaine (8) zijn drie jaar lang opgevangen in pleeggezinnen omdat de situatie thuis niet langer houdbaar was. Peter: „Hun vader, onze zoon, lag in scheiding met zijn vrouw. Een en al gedoe, waar ik verder niet over wil en kan uitweiden. Mijn zoon heeft uiteindelijk zelf Jeugdzorg gebeld om aan te geven dat het zo niet langer ging. Het liefst hadden Annie en ik de jongens meteen zelf opgevangen, maar op dat moment was dat geen optie. Met heel veel pijn in het hart hebben we ze weggebracht. Het was zo emotioneel, zo verschrikkelijk moeilijk. Gelukkig konden we dankzij de pleegouders veel op bezoek. Op die manier houd je toch goed contact. Een paar jaar later was onze eigen situatie dusdanig dat wij de jongens zelf in huis konden nemen. Een van de pleegmoeders kaartte dat aan tijdens een gesprek met de begeleider van Rubicon. Daar ben ik haar eeuwig dankbaar voor; we wilden het zó graag.”

Zowel Rubicon als Xonar ziet het liefst dat kinderen worden opgevangen door familie of bekenden. Dat is altijd de eerste mogelijkheid die bekeken wordt, aangezien dat voor de kinderen het meest vertrouwd is. Maar ook voor opa's en oma's geldt dat zij een training moeten doen voordat ze pleegouder mogen worden. En dat ze gescreend worden door de Raad voor de Kinderbescherming. Zo ook Peter en Annie. „We hebben allerlei cursussen gedaan en zijn perfect begeleid door Rubicon. In oktober 2013 mochten we de kids, ons vlees en bloed, ophalen. We waren allemaal zo happy. Al was het in het begin best lastig. Jayden en Jermaine waren drie jaar uit elkaar geweest, nu pas beginnen het échte broertjes te worden. En ze moesten wéér opnieuw

VEEL VARIATIE IN PLEEGZORG

Kan een kind/jongere (tot 18 jaar) niet langer thuis blijven wonen, dan wordt altijd éérst gezocht naar opvang bij de eigen familie of bekenden: **netwerkpleegzorg**.

Is dat geen optie, dan wordt gezocht naar een geschikt gezin binnen het bestand van de zorgaanbieder: **bestandspleegzorg**.

Er zijn verschillende soorten pleegzorg. **Kortdurende pleegzorg**: een kind kan tijdelijk niet thuis wonen. Pleegouders vangen het op, terwijl de ouders hulp krijgen om de

problemen op te lossen.

Pleegzorg tijdens het weekend en vakantie: voor kinderen die in een instelling wonen en geen familie of netwerk hebben waar ze regelmatig naar toe kunnen óf voor kinderen van (pleeg)ouders die een adempauze nodig hebben.

Pleegzorg voor langere tijd: kan een kind lange tijd niet thuis wonen, dan worden pleegouders gezocht die er langdurig voor willen zorgen. Zij zorgen ook voor de opvoeding. Bij alle pleegzorgvormen blijven de ouders zoveel mogelijk betrokken.

hun leven opbouwen. Wennen op een nieuwe school, nieuwe vriendjes maken. We hebben alles gedaan om ze erbij te laten horen. Voor onszelf was het ook wennen, opeens weer kinderen in huis. Maar voor de jongens zet je je hobby's met liefde op een laag pitje. Je merkt dat het steeds beter gaat. Ze doen het keigoed. Al blijven het jongens hé? Af en toe een kwajongensstreek hoort erbij.”

Terug naar huis

Peter en Annie vertellen dat het de bedoeling is dat hun zoon de jongens op termijn weer zelf gaat opvoeden. Jayden en Jermaine zien hun papa nu wanneer ze dat willen. Hun moeder zoekt ook weer contact. In overleg met Rubicon en de vader wordt bekeken wat de mogelijkheden daartoe zijn. Annemarie van

PLEEGOUDER WORDEN ?

Je hoeft geen traditioneel gezin te vormen of al kinderen te hebben, ook alleenstaanden of twee vrouwen/mannen kunnen kinderen opvangen. Pleegouders moeten wel ouder zijn dan 21 jaar en bereid zijn om een cursus te volgen. Ook mag je geen crimineel verleden hebben. Belangrijk is dat pleegouders een stabiele situatie hebben én houden. Wist je dat je een vergoeding krijgt voor het levensonderhoud van een pleegkind?

lets voor jou?

Vraag dan de informatiebrochure aan via www.pleegzorg.nl. Daarna kun je een infobijeenkomst bezoeken bij de pleegzorgorganisatie in jouw buurt. Kijk voor data op: www.rubicon-jeugdzorg.nl of www.xonar.nl.

Kruijssen legt uit dat het belangrijk is dat de ouders deel blijven uitmaken van het leven van het kind. „Onderzoek heeft uitgewezen dat contact houden het beste is, anders krijgen de kinderen er op latere leeftijd problemen mee.”

John en Nel beseffen dat terdege. Nel: „Ooit gaan ze toch op zoek naar hun roots. Ik denk dat dat niet veel anders is dan bij adoptiekinderen. Je ouders blijven je ouders. En vergeet de vaders en moeders zelf niet. Als hun kind uit huis moet, brengt dat heftige emoties met zich mee. Wij zijn daarom altijd direct heel duidelijk: jullie zijn de papa en mama, wij helpen jullie. Je kindje wordt niet van ons. Als je je zo opstelt, zijn de ouders vaak heel dankbaar. Zelfs met de moeilijkste ouders krijg je een band als ze zien dat je geen concurrentie vormt.”

Angela Beckers van Xonar legt uit dat het streven altijd is dat kinderen terug-

Pleegouders zijn geen concurrenten van de papa en mama. Dat moet meteen duidelijk zijn voor alle partijen.

keren naar hun ouders. Toch blijven jongeren soms tot ze volwassen zijn in een pleeggezin. „Uiteraard bereiden we ze dan goed voor op het moment van ‘uitvliegen’. We zien kinderen groeien. Je denkt soms: daar komt niets meer van terecht en dan halen ze tóch hun diplo-

ma. Dat is de kracht van pleegzorg. Je maakt altijd een wereld van verschil.” Peter en Annie zien dat nu ook. „Als we twintig jaar jonger zouden zijn, hadden we dit niet alleen voor onze Jayden en Jermaine gedaan maar ook voor andere kinderen.”

En John en Nel? Die bekijken op het moment of het mogelijk is om nóg een pleegkind een thuis te bieden. „Wij gaan nog lang niet met pensioen”, lacht Nel. „De kinderen houden ons jong, zorgen dat we altijd geüpdatet zijn.” John voegt toe: „Heb je de mogelijkheid én wil je iets doen voor de maatschappij? Word dan pleegouder. Het is zó dankbaar.”

Een van de meiden, die al sinds ze drie dagen oud was bij John en Nel woont, is vastberaden: „Ik heb er al over nagedacht of ik later zelf ook pleegmoeder wil worden. Jazeker, want iedereen verdient een kans om in net zo'n fijn gezin op te groeien als ik.”